Europa-Universität Viadrina
Große Scharrnstraße 59, 15230 Frankfurt (Oder)

Tel +49 (0) 335 55 34-0000
Fax +49 (0) 335 55 34-0000
email@europa-uni.de
www.europa-uni.de

Frankfurt (Oder), 18.10.2026

Рецензія
на освітньо-наукову програму «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»
третього рівня вищої освіти
за спеціальністю В1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

СВО: доктор філософії

Освітньо-наукова програма «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», спрямована на підготовку здобувачів третього рівня вищої освіти — докторів філософії, є актуальною та суспільно значущою ініціативою у сфері сучасної мистецької освіти й наукових досліджень. Її розроблення зумовлене динамічними трансформаціями аудіовізуальної сфери, розвитком цифрових медіа, нових технологій виробництва й поширення аудіовізуального контенту, а також необхідністю поглибленого наукового осмислення ролі аудіовізуального мистецтва в сучасних соціокультурних процесах. Особливого значення набувають дослідження національної культурної ідентичності, збереження аудіовізуальної спадщини, документування історичної пам'яті, трансформації художніх практик і виробничих моделей в умовах російсько-української війни.

Важливою перевагою ОНП є її спрямованість на формування дослідницької компетентності здобувачів, здатності до самостійного проведення оригінальних наукових досліджень, критичного аналізу мистецьких явищ, застосування сучасних методологічних підходів та продукування нових знань у галузі аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва. Мета програми відповідає потребам розвитку сучасної мистецтвознавчої науки, інтеграції дослідницької та освітньої діяльності, підготовки висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів, здатних працювати в закладах вищої освіти, наукових установах, культурних інституціях і креативних індустріях. Водночас міждисциплінарний характер аудіовізуальної сфери створює підґрунтя для поєднання мистецтвознавчої рефлексії, технологічного аналізу, досліджень медіакомунікації та вивчення актуальних моделей аудіовізуального виробництва.

Позитивної оцінки заслуговує логіка побудови освітньої складової ОНП та узгодженість її освітніх компонентів із загальною метою підготовки доктора філософії. Методологічний блок забезпечує формування теоретико-методологічного підґрунтя наукової діяльності, розвиток навичок аргументації, критичного осмислення наукових концепцій і вибору адекватного дослідницького інструментарію. Фахові освітні компоненти, зокрема «Актуальні проблеми аудіовізуального мистецтва», «Сучасна історіографія проблем аудіовізуального мистецтва та виробництва» та «Цифрові технології у сфері аудіовізуального мистецтва», сприяють поглибленню спеціальних знань, осмисленню сучасного стану галузі та розширенню дослідницьких можливостей аспірантів. Їх змістовна взаємодія створює умови для послідовного переходу від засвоєння методологічних засад до самостійного формування дослідницької позиції, розроблення наукової проблематики й підготовки дисертаційного дослідження.

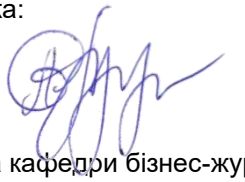
Окремо слід відзначити блок вибіркових освітніх компонентів, який є важливим механізмом реалізації індивідуальної освітньо-наукової траєкторії здобувача. Можливість обирати дисципліни відповідно до тематики дисертації, наукових інтересів і професійних перспектив сприяє поглибленню спеціалізації, розширенню міждисциплінарних зв'язків та формуванню

персоналізованого дослідницького профілю. Водночас актуальним є подальше розширення цього блоку шляхом включення дисциплін, присвячених штучному інтелекту в аудіовізуальному виробництві, трансмедійним практикам, цифровим архівам і збереженню аудіовізуальної спадщини, культурній пам'яті, сучасним моделям продюсування, міжнародній науковій комунікації та актуальним методам аналізу аудіовізуальних творів. Такий розвиток вибіркової складової посилить гнучкість ОНП, її відповідність сучасним тенденціям науки й мистецької практики та можливість адаптації до індивідуальних потреб аспірантів.

Особливої суспільної та культурної ваги набуває реалізація цієї освітньо-наукової програми в Харкові — прифронтовому місті з потужними мистецькими, освітніми й інтелектуальними традиціями. За умов повномасштабної російсько-української війни збереження та розвиток наукового потенціалу, підтримка мистецької освіти й формування нового покоління дослідників аудіовізуальної культури є важливими чинниками стійкості суспільства. Функціонування ОНП у Харківській державній академії дизайну і мистецтв засвідчує прагнення зберігати безперервність освітнього процесу, розвивати наукові дослідження та забезпечувати осмислення культурних процесів, спричинених війною. Важливими напрямами дослідницької діяльності здобувачів можуть стати документування воєнного досвіду, дослідження медіарепрезентацій війни, збереження національної аудіовізуальної пам'яті та вивчення ролі медіавиробництва у формуванні суспільної солідарності. У цьому контексті ОНП має потенціал не лише для підготовки наукових кадрів, а й для посилення культурної суб'єктності України.

Отже, освітньо-наукова програма «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» є актуальною, науково обґрунтованою та перспективною. Її мета, змістове напо внення, взаємопов'язаність методологічних і фахових освітніх компонентів та наявність вибіркової складової формують належні передумови для підготовки докторів філософії, здатних здійснювати самостійні оригінальні дослідження й долучатися до розвитку українського аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва. Розширення переліку вибіркових дисциплін доцільно розглядати як перспективний напрям подальшого вдосконалення програми. Враховуючи її наукову, освітню та суспільну значущість, а також особливу роль мистецької освіти в прифронтовому Харкові, рекомендую освітньо-наукову програму «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» до впровадження.

Рецензентка:

Ганна Старкова,
кандидатка культурології,
доцентка кафедри бізнес-журналістики і цифрових медіа ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків, Україна;
Guest Lecturer for European Value Transfer, European University Viadrina, Frankfurt (Oder), Germany